

3

ECONOMIA ESPANYOLA³⁰

RESUM

L'any 2006 els resultats de l'economia espanyola marquen una continuació de l'acceleració que va començar l'any 2003. La taxa de creixement del PIB augmentà fins el 3,9%, de manera que se supera en quatre dècimes la taxa de creixement de l'any anterior, la qual cosa constitueix el millor resultat des de l'any 2000.

Aquests resultats s'obtenen gràcies a la fortalesa de la demanda interna i a uns resultats menys negatius del sector exterior, que varen ser els determinants d'aquest dinamisme. També és important la recuperació de la formació bruta de capital (6,3%), i, més concretament, la que es va fer en béns d'equipament, que es va accelerar trimestre a trimestre i que fou la més dinàmica del 2006, mentre que la inversió en construcció va registrar un creixement del 5,9%.

També podem parlar de l'evolució del mercat de treball. El 2006 l'ocupació mesurada per l'enquesta de població activa va augmentar un 4,1%, 7 dècimes per sota del creixement del 2005, i la taxa d'atur es va situar en el 8,5%.

Els comptes de les administracions públiques per segona vegada en molts d'anys tancaren el 2006 amb superàvit, que arribà a la magnitud de 17.898 milions d'euros en termes de comptabilitat nacional, quantitat que representa l'1,8% del producte interior brut.

Pel que fa al turisme, convé destacar els resultats favorables registrats el 2006 gràcies a la recuperació econòmica dels principals socis de la Unió Europea, de manera que el nombre de turistes va augmentar respecte de l'exercici anterior i Espanya es consolidà com la segona potència mundial turística.

Al llarg del 2006 l'evolució de la inflació va estar marcada per dos períodes clarament diferenciats: de gener a juliol, continuà la tendència de creixement dels preus observada el 2005, mentre que en els darrers mesos del 2006 i els primers del 2007, es va iniciar una desacceleració. Aquest factor va estar condicionat pel comportament dels preus del petroli i altres matèries primeres, encara que al final del 2006, la desacceleració de la demanda interna per un menor consum de les llars en un entorn de tipus d'interès creixents també va contribuir a la reducció de la inflació.

La despesa en R+D suposa una primera aproximació a la propensió innovadora d'una economia. El 2005, Espanya se situava a l'1,12%, molt per sota de l'objectiu del 2% fixat per al 2010 en el Programa nacional de reformes (PNR); de la mitjana de la OCDE, que arribava al 2,25%, i molt lluny de les economies més desenvolupades, tant d'Alemanya (2,51%), com dels Estats Units (2,68%) o el Japó (3,18%), país, aquest darrer, que fins i tot supera el llindar objectiu del 3% fixat per l'Agenda de Lisboa com a objectiu comunitari per al 2010.

3.1

EVOLUCIÓ ECONÒMICA

Els resultats de l'economia espanyola de l'any 2006 indiquen que continua l'acceleració que va començar l'any 2003. La taxa de creixement del PIB augmentà el 3,9%, de manera que se supera en quatre dècimes la taxa de creixement de l'any anterior, cosa que constitueix el millor resultat des de l'any 2000.

Diverses raons expliquen aquests resultats. Una demanda interna que continua essent forta a pesar de l'alentiment i uns resultats menys negatius del sector exterior varen ser els determinants d'aquest dinamisme. Així, la despesa en consum de les llars va avançar un 3,7% el 2006 i, encara que es va situar cinc dècimes per sota del creixement del 2005, va continuar forta gràcies a l'evolució favorable de la renda disponible. Aquesta darrera es va beneficiar de l'avanç de l'ocupació, de les menors tensions inflacionistes i de la continuïtat de l'«efecte riquesa» generat tant per la revaloració dels actius borsaris i financers com dels immobiliaris. (Vegeu el quadre I-13.)

D'altra banda, la formació bruta de capital fix, encara que va moderar el ritme de creixement respecte de l'exercici anterior, també va contribuir positivament al man-

30. En aquest apartat es presenta un breu resum del capítol I «Panorama económico», de la *Memoria sobre la situación socioeconómica y laboral de España*, en la seva versió de: Proposta aprovada per la sessió ordinària del Ple de 31 de maig de 2007, del CES del Regne d'Espanya.

QUADRE I-13. QUADRE MACROECONÒMIC (2002-2006) (TAXES DE VARIACIÓ)

Conceptes	2002	2003	2004	2005	2006
PIB i agregats de la demanda					
Producte interior brut	2,7	3,0	3,2	3,5	3,9
Consum final	3,2	3,3	4,7	4,3	3,9
Llars	2,8	2,8	4,2	4,2	3,7
AP	4,5	4,8	6,3	4,8	4,4
Formació bruta de capital fix	3,4	5,9	5,0	7,0	6,3
Béns d'equip	-2,8	4,2	4,4	9,0	9,7
Construcció	6,3	6,2	5,5	6,0	5,9
Exportació de béns i serveis	2,0	3,7	4,1	1,5	6,2
Importació de béns i serveis	3,7	6,2	9,6	7,0	8,4
Demanda interna ¹	3,3	3,8	4,9	5,2	4,9
Demanda externa ¹	-0,6	-0,8	-1,8	-1,7	-1,0
Preus i costos					
Deflactor del PIB	4,3	4,1	4,0	4,1	3,8
IPC	3,5	3,0	3,0	3,4	3,5
Costos laborals unitaris	2,9	3,0	2,5	2,2	2,7
Mercat de treball					
Variació de l'ocupació	3,0	4,0	3,9	5,6	4,1
Taxa d'atur	11,5	11,5	11,0	9,2	8,5
Variació de la productivitat ²	—	—	0,6	0,4	0,8
Sector exterior (saldo en % del PIB)					
Saldo comercial (béns i serveis)	-2,1	-2,4	-4,0	-5,4	-6,2
Capacitat de finançament de la nació	-2,7	-2,9	-4,8	-6,5	-7,8
Necessitat de finançament AP (en % PIB)	0,3	0,0	-0,2	1,1	1,8
Promemòria					
PIB nominal (milions d'euros)	729.531	782.531	840.106	905.455	976.189

1. Aportació al creixement.

2. VAB per ocupat (sèries corregides i ocupació equivalent a temps complet).

Font: INE i Ministeri d'Economia i Hisenda.

teniment de la demanda interna amb un avanç del 6,3%. Dels components de la inversió, la que es va fer en béns d'equipament, que es va accelerar trimestre a trimestre, fou la més dinàmica del 2006, la qual cosa posa de manifest una millora

de les expectatives empresarials propiciada tant pels resultats favorables registrats el 2005 com per la recuperació dels principals socis comercials d'Espanya. La inversió en construcció va registrar un creixement del 5,9%, només una dècima menys

que el 2005, així manté la seva fortalesa en tots els àmbits: inversió residencial, obra civil i no residencial.

La clau del creixement, el 2006, fou la recuperació de les exportacions, més intensa en la primera meitat de l'exercici, de manera que el sector exterior va reportar només un punt a la taxa de creixement del PIB, davant l'1,7% del 2005. Com a resposta a la recuperació dels mercats d'exportació, i a pesar del deteriorament de la competitivitat del preu de l'economia espanyola, les vendes a l'exterior augmentaren en un 6,2%, 4,7 punts per sobre del creixement del 2005. Al mateix temps, les importacions augmentaren per sobre de l'avanç del 2005, un 8,4%, com a conseqüència de la pujada de la demanda, tant de consum com d'inversió.

En general, totes les previsions sobre l'activitat econòmica espanyola del 2006 preveïen un creixement inferior al que s'ha arribat, sis dècimes més que del que va preveure el Govern i vuit més que les previsions de la Comissió Europea.

Quant a l'evolució del mercat de treball, el 2006 l'ocupació mesurada per l'enquesta de població activa va augmentar un 4,1%, set dècimes per sota del creixement del 2005, i la taxa d'atur es va situar en el 8,5%.

El creixement dels ocupats estimats per la comptabilitat regional trimestral en termes de llocs de treball equivalents a temps complet va ser del 3,1% i la productivitat aparent del factor treball va augmentar un 0,8%, quatre dècimes més que el 2005, avanç que ha guanyat importància al llarg del l'any com a conseqüència del major creixement del PIB i l'estabilització del creixement de l'ocupació en termes de llocs de treball equivalents a temps complet.

Les actuacions estructurals es varen emmarcar, el 2006, dins el Programa nacional de reformes (PNR). Aquestes actuacions havien d'intentar, en teoria, d'incidir positivament sobre el conjunt de debilitats detectades en el model de creixement espanyol per fomentar un creixement equilibrat i sostenible basat en una major competitivitat, tant exterior com estructural. El PNR va tenir continuïtat el 2006 amb l'Informe anual de progrés, publicat el mes d'octubre. En aquest informe, el Govern va aprofundir en les iniciatives del programa original i es va fer ressò de les principals deficiències identificades per la Comissió Europea, sobretot en aspectes com la necessitat d'augmentar la competència en el sector elèctric i en el comerç minorista. A més, el Programa recollia les prioritats establertes en el Consell Europeu de primavera del 2006: el foment del potencial empresarial, sobretot de les pimes; l'augment de les oportunitats d'ocupació de determinades categories de treballadors, i el foment de la inversió en coneixement i innovació. (Vegeu l'apartat 3.5.)

3.2.

ELS SECTORS PRODUCTIUS

El conjunt de sectors productius ha manifestat el 2006 una evolució positiva, ja que es registren increments de l'activitat en tots els casos, i destaca tant la recuperació de la branca agrària i pesquera com la indústria, que consolida la tendència iniciada a mitjan exercici anterior. El sector més dinàmic va tornar a ser la construcció, que pràcticament manté el ritme de creixement del 2005. Els serveis i l'energia varen manifestar una moderació en les taxes de creixement, que en el cas de l'energia es va agu-

ditzar en el darrer trimestre de l'any. El PIB a preus de mercat d'aquests sectors en milions d'euros de l'any 2006 va ser el següent: 27.199 el sector primari amb un pes del 2,8%; 21.152 energia amb un pes del 2,2%; 130.557 indústria amb un pes

del 13,4%, 106.437 el sector de la construcció amb un pes del 10,9%; 583.773 els serveis amb un pes del 59,8%, i 107.071 corresponen als impostos nets sobre els productes amb un pes addicional del 10,9%. (Vegeu el quadre I-14.)

QUADRE I-14. EVOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA PER SECTORS (2001-2006)
(TAXA DE VARIACIÓ INTERANUAL DELS COMPONENTS DEL PIB EN EUROS CONSTANTS)

Anys	Trimestres	Agricultura i pesca	Energia	Indústria	Construcció	Serveis
2001	I trim.	-2,2	4,1	0,8	6,0	3,4
	II trim.	-3,7	2,7	1,4	5,8	3,5
	III trim.	-0,8	1,6	3,0	5,2	3,4
	IV trim.	-5,7	2,8	-0,6	4,8	2,6
	Mitjana	-3,1	2,8	1,2	5,4	3,2
2002	I trim.	7,5	2,1	-0,7	5,1	2,1
	II trim.	2,0	-1,2	-0,4	4,5	2,5
	III trim.	1,8	-0,3	1,1	5,5	1,9
	IV trim.	-6,6	0,5	2,7	4,1	2,2
	Mitjana	1,0	0,3	0,7	4,8	2,2
2003	I trim.	-2,9	0,3	1,9	4,4	1,9
	II trim.	-1,7	0,9	1,3	5,1	2,2
	III trim.	-1,2	2,9	0,6	4,1	2,6
	IV trim.	0,5	1,2	1,2	3,5	2,7
	Mitjana	-1,4	1,3	1,3	4,3	2,4
2004	I trim.	0,9	1,8	0,2	5,6	3,3
	II trim.	-1,0	2,6	0,5	5,2	3,4
	III trim.	-1,8	1,8	0,4	4,9	3,5
	IV trim.	-2,3	1,8	0,3	4,8	4,1
	Mitjana	-1,1	2,0	0,3	5,1	3,6
2005	I trim.	-14,1	3,6	0,1	5,3	4,5
	II trim.	-10,6	3,4	-0,3	5,4	4,7
	III trim.	-9,2	3,9	0,5	5,7	4,3
	IV trim.	-6,2	4,3	0,7	5,3	4,1
	Mitjana	-10,0	3,8	0,3	5,4	4,4
2006	I trim.	3,2	3,2	1,9	5,3	3,9
	II trim.	0,1	3,2	2,8	5,0	3,5
	III trim.	-0,5	3,9	4,0	5,8	3,3
	IV trim.	4,3	-2,1	4,4	5,0	3,5
	Mitjana	0,3	2,0	3,3	5,3	3,6

Font: INE, comptabilitat nacional trimestral d'Espanya.

ADDENDA		
	2005	2006
Producte interior brut a preus de mercat	905.455	976.189
Agricultura i pesca	26.473	27.199
Energia	20.415	21.152
Indústria	122.844	130.557
Construcció	94.161	106.437
Serveis	546.929	583.773
Serveis de mercat	429.564	457.871
Serveis de no-mercat	117.365	125.902
Imposts nets sobre els productes	94.633	107.674
IVA que grava els productes	57.244	62.674
Imposts nets sobre productes importats	1.565	1.718
Altres impostos nets sobre els productes	35.824	42.679
Producte interior brut a preus de mercat	905.455	976.189
Remuneració dels assalariats	425.771	454.599
Excedent brut d'explotació / Renda mixta	381.376	413.529
Imposts nets sobre producció i importacions	98.308	108.061
Producte interior brut a preus de mercat	905.455	976.189

3.2.1. EL SECTOR PRIMARI

El valor afegit brut (VAB) de les branques agrària i pesquera va mostrar una certa recuperació l'any 2006, sobretot en el darrer trimestre de l'any, amb un creixement del 4,3% que va permetre tancar l'exercici amb taxes de variació positives, un 0,3%. En termes relatius, el resultat fou considerablement major que el 2005, quan el VAB d'aquestes branques va caure un 10%.

L'ocupació en el sector primari en termes de llocs de treball equivalents a temps complet va registrar un descens del 2,9%, 1,2 punts per sota del resultat del 2005, fet que confirma la tendència iniciada el 2004 de reducció del nombre d'ocupats en aquesta activitat.

3.2.2. LA INDÚSTRIA I L'ENERGIA

El VAB de les branques industrials va créixer a un ritme mitjà anual del 3,3%, tres punts per sobre del creixement del 2005. Des de mitjan any 2005 el creixement interanual per trimestres s'accelerava, tendència que es va confirmar al llarg del 2006, de manera que es va iniciar l'exercici amb un augment de l'1,9% en el primer trimestre i es va tancar amb una taxa de creixement del 4,4%

Aquesta recuperació de l'activitat industrial es recull igualment a través de l'índex de producció industrial (IPI), que va créixer el 2006 un 3,8, davant el 0,7% del 2005. L'augment va guanyar importància a mesura que avançava l'any, de manera que el primer trimestre

l'ÍPI va augmentar la taxa interanual amb un 2,6%, i va acabar el quart amb una taxa del 4,4%.

D'altra banda, l'ocupació de les branques industrials mesurada com l'ocupació equivalent a temps complet en la comptabilitat nacional trimestral³¹ va mostrar el 2006 un estancament, davant el ja escàs creixement del 0,3% del 2005. De fet, d'acord amb l'enquesta de població activa (EPA), l'ocupació en la indústria manufacturera va descendir un 0,2% a causa dels mals resultats en termes d'ocupació del tercer trimestre.

El sector energètic va reduir gradualment el seu ritme de creixement al llarg del 2006, de manera que va iniciar l'exercici amb un creixement interanual del 3,2% en el primer trimestre i el va acabar amb un descens del 2,1%. Aquests resultats es varen traduir en un creixement mitjà anual del 2%, 1,8 punts percentuals menys que el 2005. La contracció d'aquesta branca a final d'any es va relacionar amb la menor demanda energètica derivada d'una bonança en els primers mesos hivernals.

3.2.3. LA CONSTRUCCIÓ

Encara que el creixement en aquest sector s'ha moderat respecte de l'exercici anterior, la construcció ha estat novament el sector més dinàmic de l'economia el 2006, amb un increment del VAB del 5,3%, 1,4 punts per sobre dels creixement del VAB total. Tot i així, es constata que hi ha una tendència general d'una desacceleració

suau que hauria continuat al llarg del 2006, en què fou puntualment interrompuda en el tercer trimestre de l'any, amb un creixement interanual del 5,8%.

Uns quants factors explicarien la persistència del dinamisme del sector de la construcció, en general, i de l'edificació, en particular. Segons dades de l'Associació d'Empreses Constructores d'Àmbit Nacional (SEOPAN), tant l'edificació, amb un creixement del 5,4% el 2006, com l'obra civil, amb un augment del 7,5%, han contribuït a obtenir aquests resultats favorables. L'escassa moderació que s'ha registrat en l'edificació residencial, que ha crescut un 8,5%, només cinc dècimes menys que el 2005, s'explicaria per la conjunció de dos factors de diferent signe: per una banda, una atenuació suau de la demanda de d'habitatge, i de l'altra, l'activitat es podria haver repuntat, sobretot, en la segona meitat de l'any, com a resposta a un cert efecte per l'anticipació de l'entrada en vigor del nou Codi tècnic de l'edificació (CTE). D'acord amb les xifres del Ministeri de Foment, el 2006 es visaren un 18,4% més d'habitatges que en l'exercici anterior, l'avanç més elevat des del desembre de 2003.

Les previsions per a l'any 2007 apunten, segons estimacions de la SEOPAN, al fet que l'activitat sigui creixent però de forma més moderada, entre un 4 i un 5%, com a resultat de la continuïtat en la moderació de la inversió residencial, d'una mitigació en el creixement de l'obra civil que sembla correspondre als períodes electorals i d'un lleuger repunt de l'edificació no

31. Inclou energia.

residencial. Es confia que les expectatives empresarials segueixin desenvolupant aquest favorable efecte sobre la inversió en construcció. En qualsevol cas, hauran de tenir-se en compte els canvis normatius més recents que incidiran en el desenvolupament de l'activitat, els més rellevants dels quals són l'aprovació del Codi Tècnic de l'Edificació, l'aprovació de la Llei de la subcontractació, així com els futurs contractes del sector públic i de la llei del sòl.

La construcció és el sector que presenta el major dinamisme quant al creixement de l'ocupació el 2006, amb 186.000 ocupats més i un creixement sectorial del 7,9%.

3.2.4. ELS SERVEIS

La branca dels serveis es tornà a mostrar el 2006 com la segona activitat més dinàmica de l'economia espanyola, per darre de la construcció, encara que va tenir un creixement moderat respecte de l'any anterior. D'aquesta manera, el VAB dels serveis va créixer un 3,6% el 2006, i va mostrar, així, un perfil d'acceleració fins al tercer trimestre. Dins el sector, en contrast a l'exercici anterior, els serveis de no-mercat es mostraren més dinàmics, amb un avanç del 4,0%, mentre que els de mercat varen avançar un 3,4%.

Segons els indicadors d'activitat del sector de serveis de l'Institut Nacional d'Estadística (INE) corresponents al 2006, la xifra de negocis d'aquest sector va créixer interanualment el 7%, de manera que se supera en quatre dècimes el registre del

2005. Tots els sectors varen contribuir a aquest creixement. Destaquen els increments de la xifra de negocis del sector de transport, un 8,5%, del qual destaca l'augment del subsector aeri, amb un 13%, i el del serveis prestats a les empreses, amb un 8,4%. Només el sector dels serveis de tecnologies de la informació i la comunicació es va mostrar menys dinàmic que l'any anterior.

L'evolució de l'ocupació, segons l'INE, fou més dinàmica que el 2005 per a tots els sectors. El personal ocupat en els serveis va registrar una variació del 2,5%, cinc dècimes superior al creixement de l'ocupació un any abans. Novament, el major dinamisme va correspondre al subsector de serveis a empreses, amb un creixement de l'ocupació del 4,2%. Els serveis de tecnologies de la informació i la comunicació confirmaren el dinamisme iniciat un any abans amb un creixement del 3,3%, per tant es deixa lluny el creixement de l'1,8% registrat el 2004.

Pel que fa al turisme,³² convé destacar que el 2006 es varen registrar uns resultats favorables en el sector turístic espanyol gràcies sobretot a la recuperació econòmica dels principals socis de la Unió Europea, de manera que el nombre de turistes va augmentar amb relació a l'exercici anterior. Espanya es consolida com la segona potència mundial turística, només després de França.

D'acord amb l'enquesta de moviments turístics en fronteres (Frontur), l'any 2006 arribaren a Espanya 58,5 milions de turis-

32. Les dades sobre turisme es poden ampliar a l'apartat 8.

tes, xifra que representa un increment del 4,5% respecte de l'any anterior. El Regne Unit, Alemanya i França continuaren liderant els mercats emissors, i entre els tres països es concentra el 60,7% del turisme total no resident, 2,3 punts percentuals menys que el 2005, fet que revela una reducció de la dependència espanyola del turisme procedent d'aquests tres països. El turisme britànic va mantenir la primàcia, amb 16,2 milions d'entrades, el nombre d'alemanys i francesos va créixer per segon any consecutiu, encara que la quantitat d'aquests últims va créixer un 3,1%, deu punts percentuals per sota de l'augment del 2005.

Novament, sis comunitats autònomes concentraren el 90,1% dels turistes estrangers: Catalunya, Illes Balears, Canàries, Andalusia, la Comunitat Valenciana i Madrid.

La principal via d'accés del turisme no resident fou l'aèria, que, amb un increment del 4,2% respecte de l'any anterior, va suposar el 72,6% del total d'arribades el 2006. Un altre cop, les companyies de baix cost varen tenir un paper fonamental en aquest creixement, que fou del 14,7%, xifra menor amb relació als exercicis anteriors.

El turisme resident³³ es va concentrar en un 93,4% dins el territori espanyol, i el peninsular, el litoral mediterrani i Castella i Lleó són les destinacions preferides pels turistes residents.

Gràcies a l'augment del nombre de turistes que visitaren Espanya durant el 2006, la despesa turística total va créixer un 4,8%, cinc dècimes més que el 2005.³⁴ Per contra, l'estada mitjana es va reduir en un 2,4%, per la qual cosa la despesa mitjana per turista va créixer un 2,7% i arribà als 857 euros.

Finalment, convé destacar l'ús cada vegada menor del viatge organitzat o «paquet turístic», la qual cosa està estretament relacionada amb una utilització creixent de les noves tecnologies a l'hora d'organitzar els viatges. En el cas del turisme estranger, el nombre de persones que utilitzaren Internet per organitzar el seu viatge va augmentar un 15,4% el 2006, xifra que representa prop del 43,2% del total de turistes estrangers que varen visitar Espanya.

3.3.

LA POLÍTICA MONETÀRIA I LA INFLACIÓ

Al llarg del 2006, l'evolució de la inflació va estar marcada per dos períodes clarament diferenciats. El primer, de gener a juliol, va continuar la tendència de creixement dels preus observada el 2005, mentre que en el segon es va iniciar una desacceleració que es va intensificar en els darrers mesos del 2006 i va continuar en

33. Dades disponibles per al període de gener a octubre de 2006.

34. Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç, Institut d'Estudis Turístics, enquesta sobre la despesa turística (Egatur).

els primers del 2007.³⁵ Aquest comportament de la inflació va estar condicionat en gran manera pel comportament dels preus del petroli i altres matèries primeres, encara que a final del 2006 la desacceleració de la demanda interna per un menor consum de les llars en un entorn de tipus d'interès creixents també va contribuir a la reducció de la inflació.

Els tipus d'interès reals a curt termini es varen mantenir en valors negatius fins al mes de setembre, moment en què la taxa interanual de l'IPC va començar a donar signes de desacceleració.

En canvi, el diferencial de preus espanyol va tenir menys repercussió en els tipus d'interès a llarg termini, i el rendiment del deute públic espanyol se situa tan sols a nou punts bàsics per sota del de la zona euro. Així, el rendiment del deute públic a deu anys va créixer fins al 3,8% el desembre, 50 punts bàsics més que el gener.

Pel que fa al mercat de valors, el 2006 el comportament de les borses espanyoles va ser molt positiu. L'Íbex-35 es va revaloritzar un 31,8% i l'índex general un 34,5%. Ambdós índexs reflectiren un fort creixement especialment des del segon semestre. En canvi, l'Íbex Nou Mercat va experimentar caigudes contí-

nues fins al setembre, moment en què es varen produir les principals revaloracions, que arribaren al 34% a final d'any. La borsa espanyola va passar el 2006 la barrera del bilió d'euros tant en volum de contractació com de capitalització, amb un creixement respecte del 2005 del 35,7%.

El deflactor del PIB,³⁶ va créixer el 2006 una mitjana d'un 3,8%, tres dècimes menys que l'any anterior. Encara que la diferència amb la inflació mitjana és només de tres dècimes, la tendència de desacceleració que s'observa a l'IPC des de mitjan 2006 no es reflecteix amb la mateixa intensitat en el deflactor del PIB, que es va situar a final d'any en el 3,6%, quasi un punt per sobre de l'IPC. A més, el deflactor del PIB per sectors reflecteix la possible existència d'un nucli fort en l'evolució dels preus de producció vinculat al sector de la construcció, el qual arriba al 7,3%, i del sector de serveis, superior al 3%.

Cal destacar que l'evolució del preu del petroli es va traslladar directament als preus de l'energia, que de mitjana varen créixer un 11,8%, amb una taxa interanual màxima del 20,8% el mes de gener i una de mínima del 0,5% el mes d'octubre.³⁷

35. Des de gener de 2007, l'IPC s'elabora en base 2006 a partir dels canvis fets per l'INE, que a més dels relatius al canvi de base i ponderacions, també ha suposat algunes modificacions en els aspectes metodològics, com l'entrada i la sortida de certs productes en la composició de la cistella de la compra, o la millora del disseny i la representativitat territorial de la mostra.

36. Cal recordar que el deflactor del PIB és el quocient entre el PIB nominal d'un determinat any i el PIB real d'aquest any, davant l'IPC, que mesura el cost de comprar una cistella fixa de béns i serveis representatius de les compres dels consumidors.

37. Vegeu l'apartat 1.1.

La dependència energètica del petroli que té Espanya en relació amb els altres països va provocar que l'evolució dels preus energètics es traslladàs ràpidament per la via del cost als preus del conjunt dels béns industrials, atès que aquests són els més intensius en la utilització de l'energia enfront de la resta de sectors.

Els preus de l'alimentació varen mostrar un comportament variable al llarg de l'any, i varen arribar el mes de desembre a una taxa interanual del 3%, més d'un punt percentual menys que l'any anterior (4,3%). Aquest comportament s'explica tant per l'evolució dels preus dels aliments elaborats com pels no elaborats. La sequera que va sofrir Espanya el 2006 va condicionar els preus dels aliments frescs, especialment durant els mesos d'estiu. Després de l'estiu es va observar una desacceleració en els preus d'ambdós grups, fet que va permetre arribar al mes de desembre a una taxa de creixement dels preus del 2,3% en el cas dels aliments elaborats i del 4,5% dels aliments no elaborats, ambdós casos 1,3 punts percentuals per sota del registre del mateix mes del 2005.

Les comunitats autònomes que varen registrar el major nivell d'inflació l'any 2006 varen ser La Rioja, amb un 3,1%, seguida d'Andalusia i Aragó amb un 2,9%, i les segueixen amb un 2,8% les Balears i Catalunya. El menor nivell es va registrar a les Canàries, amb un 2%. Tan sols tres comunitats autònomes, Madrid, Cantàbria i Castella i Lleó, se situaren en el nivell d'inflació mitjà

espanyol del 2,7%, mentre que la resta de comunitats —deu en total— es troben per sota del nivell esmentat. (Vegeu el quadre I-15.)

L'evolució dels preus a les diferents comunitats autònomes va reflectir una major convergència de les taxes d'inflació, i no supera en la majoria més de tres dècimes de la taxa interanual de l'IPC del desembre. Només les Canàries i Navarra per sota i La Rioja per sobre s'allunyen significativament de l'índex nacional. Conjuntament, el grau de dispersió entre els nivells d'inflació regionals fou d'1,1 punts percentuals, inferior en cinc dècimes a l'observada l'any anterior.

Les Balears i Ceuta i Melilla varen ser les regions que registraren el major creixement de preus del conjunt de l'alimentació. Les Canàries, com a comunitat tradicionalment menys inflacionista, es va caracteritzar pel baix creixement dels preus dels serveis, dels aliments no elaborats i l'energia, la qual cosa va determinar que fos la regió amb un menor nivell d'inflació.

3.4.

EL SECTOR PÚBLIC

Per segon any consecutiu, i després del procés continuat de reducció del dèficit iniciat el 1996, els comptes de l'Administració pública tancaren el 2006 amb un superàvit de 17.898 milions d'euros en termes de comptabilitat nacional, un 74,8% superior a l'exercici anterior, que representa l'1,8% del PIB.

QUADRE I-15. IPC PER COMUNITATS AUTÒNOMES (1994-2006) (TAXA DE VARIACIÓ INTERANUAL DE DESEMBRE)												
Com. autònomes	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Andalusia	4,4	2,9	1,6	1,1	2,4	3,8	2,8	3,9	2,6	3,1	3,6	2,9
Aragó	3,9	3,9	1,5	1,2	3,2	3,7	2,5	4,1	2,4	3,2	3,8	2,9
Astúries	4,6	3,1	2,2	1,5	2,6	4,3	2,4	3,8	2,4	3,1	3,5	2,4
Balears (Illes)	4,6	3,6	2,3	1,5	3,0	3,8	3,7	4,5	2,3	3,0	3,5	2,8
Canàries (Illes)	4,6	2,3	2,5	2,4	2,4	3,5	2,4	3,2	1,9	2,5	2,8	2,0
Cantàbria	4,6	3,2	1,8	1,7	2,9	3,5	3,0	3,7	2,6	2,8	3,6	2,7
Castella-la Manxa	4,8	3,5	1,8	0,5	3,0	4,1	2,3	3,8	2,6	3,4	3,8	2,6
Castella i Lleó	4,3	3,4	1,8	0,9	3,1	4,1	2,5	3,6	2,1	3,1	3,7	2,7
Catalunya	4,3	3,7	2,1	1,8	3,5	4,2	2,8	4,3	3,1	3,6	4,3	2,8
C. Valenciana	4,3	3,1	2,1	1,4	2,6	4,0	2,7	4,1	2,4	3,4	3,5	2,6
Extremadura	4,3	3,8	1,7	1,1	1,8	3,6	2,9	3,5	2,1	2,8	3,1	2,4
Galícia	4,3	3,2	1,9	1,4	3,2	3,7	2,6	4,3	2,3	3,3	3,7	2,6
Madrid	3,7	2,6	2,3	1,1	2,8	3,9	2,5	3,9	2,6	3,1	3,7	2,7
Múrcia	4,7	3,4	2,5	1,7	3,2	4,8	2,6	4,4	3,2	3,3	4,1	2,5
Navarra	5,7	3,8	2,5	1,4	3,3	4,1	2,7	3,9	2,8	3,3	3,7	2,1
País Basc	4,5	3,5	2,2	2,3	3,0	3,8	3,4	3,9	2,6	3,2	3,7	2,6
La Rioja	4,8	4,0	2,1	1,9	3,6	4,5	3,6	3,8	2,4	3,3	4,4	3,1
Ceuta i Melilla	4,5	2,8	1,9	1,9	2,2	3,7	2,9	4,0	3,6	3,4	3,7	2,6
Espanya	4,3	3,2	2,0	1,4	2,9	4,0	2,7	4,0	2,6	3,2	3,7	2,7

Font: INE. Butlletí Mensual d'Estadística.

QUADRE I-16. SALDO PRESSUPOSTARI I DEUTE DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES, 2002-2006 (EN PERCENTATGE DEL PIB)

	2002	2003	2004	2005	2006
Dèficit (-) o superàvit (+) públic	-0,3	0,0	-0,2	1,1	1,8
Estat i organismes	-0,5	-0,3	-1,1	0,4	0,8
Seguretat Social	0,8	1,0	1,0	1,1	1,2
Comunitats autònomes	-0,5	-0,5	-0,1	-0,3	0,0
Corporacions locals	-0,1	-0,2	0,0	-0,1	-0,2
Deute públic	52,7	48,7	46,2	43,1	39,7

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Aquest resultat millora les projeccions pressupostàries del Programa d'estabilitat aprovat el desembre del 2006, que valorava el superàvit en l'1,4% del PIB. Així mateix, el pes del deute públic sobre el PIB torna a reduir-se fins al 39,7%. (Vegeu el quadre I-16.)

El 2006 la millora del saldo pressupostari de les administracions públiques no s'explica per la moderació de la despesa pública, sinó per l'augment dels ingressos no financers.

La participació de les despeses no financeres en el PIB va augmentar tres dècimes respecte de l'any anterior, fins al 38,5%, després de registrar un creixement anual del 8,4%, sis dècimes de punt per sobre del PIB nominal, que va créixer un 7,3%. Les despeses corrents varen créixer en conjunt amb una taxa del 7,3%, encara que el comportament fou desigual entre les diferents partides. Per un costat, la remuneració dels assalariats, i altres transferències corrents, entre les quals s'inclouen la creixent aportació al pressupost

general de la Unió Europea, presenten creixements superiors al PIB. En canvi, les rúbriques de consums intermedis, transferències socials en espècie, subvencions a la producció i prestacions socials, que constitueixen la partida de despeses més important, experimentaren creixements moderats. Els pagaments per interessos del deute, per un altre costat, es tornaren a reduir, un 1%, com a conseqüència de l'encara favorable situació dels tipus d'interès i del descens de la ràtio del deute públic / PIB. (Vegeu el quadre I-17.)

Malgrat això, l'esforç inversor de l'any 2006 fou considerable. Ara bé, les despeses de capital varen créixer amb una taxa del 16,6%, i han augmentat el pes en el PIB fins al 5,2%, fet que fou conseqüència de la disminució de les transferències de capital, que creixeren el 14,9%, i el notable avanç de la formació bruta de capital, que es va incrementar en un 17,4% i va arribar al 3,9% del PIB, un nivell d'inversió pública superior a la mitjana de la Unió Europea³⁸ que reflecteix els

38. El 2005, la darrera dada de la ràtio d'inversió pública/PIB que donava Eurostat era una mitjana del 2,4%, enfront del 3,6% d'Espanya.

QUADRE I-17. COMPTES NO FINANCERS DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES* (2003-2006)

Conceptes	Milions d'euros						% PIB total						% variació		
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	04-03	05-04	06-05
INGRESSOS NO FINANCERS	298.894	323.799	356.403	393.240	40,1	38,7	39,4	40,3	8,3	8,3	10,1	10,3			
Ingressos corrents	292.707	317.204	349.565	387.250	39,3	37,9	38,6	39,7	8,4	8,4	10,2	10,8			
Imposts sobre la renda	76.048	82.671	95.885	110.870	10,2	9,9	10,6	11,4	8,7	8,7	16,0	15,6			
Imposts sobre la producció	89.242	99.632	110.004	120.390	12,0	11,9	12,1	12,3	11,6	11,6	10,4	9,4			
IVA	44.112	49.879	55.587	61.022	5,9	6,0	6,1	6,3	13,1	13,1	11,4	9,8			
Altres	45.130	49.753	54.377	59.368	6,1	5,9	6,0	6,1	10,2	10,2	9,3	9,2			
Altres impostos corrents	2.801	2.971	3.152	3.527	0,4	0,4	0,3	0,4	6,1	6,1	6,1	11,9			
Coïtzzacions socials ¹	101.764	109.037	117.415	126.545	13,7	13,0	13,0	13,0	7,1	7,1	7,7	7,8			
Pagaments per béns i serveis ²	9.659	10.103	2.263	2.322	1,3	1,2	0,2	0,2	4,6	4,6	-77,6	2,6			
Rendes de la propietat ³	6.287	5.970	6.060	7.690	0,8	0,7	0,7	0,8	-5,0	-5,0	1,5	26,9			
Transferències	6.906	6.820	6.426	6.934	0,9	0,8	0,7	0,7	-1,2	-1,2	-5,8	7,9			
Ingressos de capital	6.187	6.595	6.838	5.990	0,8	0,8	0,8	0,6	6,6	6,6	3,7	-12,4			
Imposts	3.091	3.671	4.055	4.552	0,4	0,4	0,4	0,5	18,8	18,8	10,5	12,3			
Transferències ⁴	3.096	6.980	9.707	6.172	0,4	0,8	1,1	0,6	125,5	125,5	39,1	-36,4			
Ajust per recaptació incerta	—	-4.056	-3.924	-4.734	—	-0,5	-0,4	-0,5	—	—	-3,3	20,6			

continua

QUADRE I-17. COMPTES NO FINANCERS DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES* (2002-2006)

Conceptes	Milions d'euros							% PIB total						% variació		
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006	04-03	05-04	06-05	
DESPESES NO FINANCERES	296.657	324.972	346.297	375.375	39,8	38,8	38,2	38,5	39,8	38,8	38,2	38,5	9,5	6,6	8,4	
Despeses corrents	260.385	282.147	302.595	324.562	35,0	33,7	33,4	33,2	35,0	33,7	33,4	33,2	8,4	7,2	7,3	
Remuneració d'assalariats	77.655	84.302	90.569	97.720	10,4	10,1	10,0	10,0	10,4	10,1	10,0	10,0	8,6	7,4	7,9	
Consums intermedis	34.378	40.136	44.488	47.464	4,6	4,8	4,9	4,9	4,6	4,8	4,9	4,9	16,7	10,8	6,7	
Imposts sobre la producció	164	131	172	176	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-20,1	31,3	2,3	
Transferències socials en espècie ⁵	19.882	20.941	23.139	24.614	2,7	2,5	2,6	2,5	2,7	2,5	2,6	2,5	5,3	10,5	6,4	
Prestacions socials ⁶	90.835	98.379	105.324	113.064	12,2	11,7	11,6	11,6	12,2	11,7	11,6	11,6	8,3	7,1	7,3	
Subvencions a la producció	8.329	8.278	8.978	9.644	1,1	1,0	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	-0,6	8,5	7,4	
Altres transferències	10.301	12.843	13.766	15.888	1,4	1,5	1,5	1,6	1,4	1,5	1,5	1,6	24,7	7,2	15,4	
Interessos i altres rendes de la propietat	18.841	17.137	16.159	15.992	2,5	2,0	1,8	1,6	2,5	2,0	1,8	1,6	-9,0	-5,7	-1,0	
Despeses de capital	36.272	42.825	43.569	50.780	4,9	5,1	4,8	5,2	4,9	5,1	4,8	5,2	18,1	1,7	16,6	
Formació bruta de capital	26.928	28.708	32.159	37.765	3,6	3,4	3,6	3,9	3,6	3,4	3,6	3,9	6,6	12,0	17,4	
Adquisició neta d'actius no financers no produïts	384	-152	707	717	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	-139,6	—	1,4	
Transferències ⁷	8.960	14.279	10.703	12.298	1,2	1,7	1,2	1,3	1,2	1,7	1,2	1,3	59,4	-25,0	14,9	
CAPACITAT (+) NECESSITAT (-) DE FINANÇAMENT	2.237	-1.173	10.239	17.898	0,3	-0,1	1,1	1,8	0,3	-0,1	1,1	1,8	—	—	74,8	
PIB utilitzat	744.754	83.316	905.455	976.189	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	-88,8	8,0	7,8	

* Comptabilitat nacional (SEC-95), en milions d'euros, % sobre el PIB i taxa de variació.

1. Inclou les cotitzacions socials efectives i imputades.
2. Inclou pagaments per producció de mercat i de no-mercat.
3. Interessos, dividends i altres rendes de la propietat.
4. Inclou ajudes a la inversió i altres transferències de capital rebudes.
5. Subministrades per productors de mercat.
6. Diferents de les transferències socials en espècie.
7. Inclou ajudes a la inversió i altres transferències de capital.

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

majors esforços d'acumulació de capital que fa l'economia espanyola per convergir amb els nivells de renda per càpita dels països europeus més avançats.

Pel que fa als ingressos, el 2006 varen créixer un 10,3%, una taxa molt superior a la del PIB, i la participació en aquest producte augmentà nou dècimes, fins al 40,3%, a causa de l'enorme dinamisme dels ingressos corrents. L'important creixement de l'ocupació; la favorable evolució dels beneficis empresarials, de les rendes del treball i del capital, i també la fortaleça del consum i de les importacions, sense oblidar el repunt de la inflació, són els factors que expliquen l'extraordinari augment de la recaptació de les principals figures impositives. Així, el 2006 tant els impostos sobre la renda com els impostos sobre la producció creixeren per sobre del PIB nominal, un 15,6% i un 9,4%, respectivament, de manera que n'augmenta sensiblement la participació en aquesta magnitud. Les cotitzacions socials, en canvi, a pesar de l'evolució positiva del nombre d'afiliats a la Seguretat Social, mantingueren la participació en el 13,0% del PIB, després d'un increment anual del 7,8%, a l'igual del PIB. Quant als ingressos de capital, destaca la caiguda significativa de les transferències, conseqüència de la disminució dels fons estructurals de la Unió Europea que percep Espanya.

Els pressuposts no financers de les comunitats i ciutats autònomes per al 2007, que han augmentat en volum a mesura que s'ampliava el nivell de competències assumides, arriben, en conjunt, a una

magnitud equivalent al 56% del pressupost no financer de l'Administració central, inclosa la Seguretat Social, propera al 15% del PIB. Així mateix, en l'actualitat la significació econòmica dels sectors públics autonòmics és considerable, encara que difereix notablement d'unes comunitats a d'altres, en línia amb el nivell de desenvolupament econòmic que han aconseguit. Així, mentre que a Extremadura i Castella-la Manxa la despesa pública equival a més d'una quarta part del PIB regional, a Madrid o Catalunya aquesta ràtio només supera el 10%. (Vegeu el quadre I-18 i l'apartat 12.)

3.5.

LA RECERCA, EL DESENVOLUPAMENT TECNOLÒGIC I LA INNOVACIÓ (R+D+I)³⁹

El progrés tecnològic constitueix un factor clau del creixement econòmic a llarg termini, perquè permet, a partir d'una determinada dotació de capital i treball, reduir els costos de producció i incrementar la quantitat i la qualitat dels productes, a més de generar significatius efectes beneficiaris en el total de l'economia, en què incideixen de manera positiva sobre la productivitat i la competitivitat-preu de les produccions nacionals. La importància econòmica de la innovació tecnològica unida a les seves particulars característiques ha fet que els governs de les principals economies desenvolupades, incloses

39. Aquesta informació s'amplia per a la UE a l'apartat 2.6 i per a les Illes Balears a l'apartat 14: «Societat del coneixement i de la informació».

**QUADRE I-18. PRESSUPOST CONSOLIDAT D'INGRESSOS I DESPESES NO FINANCIERES DE LES COMUNITATS AUTÒNOMES, 2007
(PRESSUPOSTS INICIALS. MILIONS D'EUROS I TAXES DE VARIACIÓ)**

Comunitats autònomes	Ingressos no financers		Ingressos corrents		Ingressos de capital		Despeses no financeres		Despeses corrents		Despeses de capital		Déficit (-) superàvit (+) no financer	
	% 07/06	07/06	% 07/06	07/06	% 07/06	07/06	% 07/06	07/06	% 07/06	07/06	% 07/06	07/06	% 07/06	07/06
Andalusia	28.391	6,8	26.404	8,2	1.987	-9,3	28.391	6,8	21.815	6,7	6.576	7,0	0,0	
Aragó	5.026	7,6	4.632	9,0	395	-7,0	5.026	7,6	3.827	6,7	1.199	10,4	0,0	
Astúries	3.820	8,4	3.339	9,3	481	2,8	3.836	8,7	2.810	9,0	1.026	8,0	-15,9	
Cantàbria	2.142	8,0	2.003	10,4	139	-17,5	2.144	8,0	1.599	9,1	544	4,8	-1,6	
Castella i Lleó	9.479	6,4	8.766	8,1	713	-10,5	9.512	6,4	6.817	6,0	2.695	7,4	-32,9	
Castella-la Manxa	8.051	10,0	6.846	12,6	1.204	-2,8	8.128	9,7	5.852	9,6	2.276	9,7	-77,7	
Catalunya	20.206	0,0	19.992	0,0	215	0,0	20.631	0,0	18.241	0,0	2.392	0,0	-424,7	
C. Valenciana	13.009	13,9	12.620	14,9	389	-10,6	12.869	11,8	11.169	13,1	1.700	4,1	140,2	
Extremadura	4.859	10,7	4.270	9,8	589	17,9	4.908	10,3	3.731	8,6	1.177	16,2	-49,3	
Galícia	10.234	8,9	9.349	10,0	885	-1,4	10.210	8,3	7.523	7,8	2.687	9,8	23,6	
Illes Balears	2.800	11,1	2.570	5,2	230	197,2	2.852	6,8	2.280	10,1	572	-4,6	-52,7	
Illes Canàries	6.805	11,0	6.388	10,6	417	18,6	6.818	9,0	5.408	6,3	1.409	21,1	-12,4	
Madrid	17.579	9,0	17.163	9,5	416	-9,3	17.448	9,2	15.127	10,4	2.321	2,0	131,1	
Múrcia	4.152	14,2	3.984	14,6	168	6,1	4.151	14,2	3.346	13,2	805	18,5	1,0	
Navarra	3.878	12,9	3.820	13,5	58	-14,1	3.880	13,2	2.941	12,8	639	14,5	-2,2	
País Basc	8.451	15,6	8.174	12,5	278	536,8	8.440	15,4	7.043	11,1	1.397	43,4	11,5	
La Rioja	1.180	10,8	1.110	9,8	69	29,6	1.219	11,1	861	11,3	358	10,5	-38,6	
Ceuta	239	21,6	198	18,9	41	36,9	247	25,8	188	18,7	38	55,6	-8,1	
Melilla	191	8,2	170	12,0	21	-15,3	191	8,5	158	10,3	33	0,7	-0,5	
Total	150.493	7,0	141.980	7,4	8.693	2,6	150.903	6,6	120.745	6,0	29.868	8,3	-409,2	

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

les teòricament menys intervencionistes, tendeixen a desenvolupar importants polítiques en aquest terreny.

El sistema espanyol d'innovació pateix un significatiu retard respecte dels països del nostre entorn. Segons la despesa efectuada en R+D en percentatge del PIB, que suposa una primera aproximació a la propensió innovadora d'una economia, el 2005 Espanya se situava en l'1,12%, molt per sota de l'objectiu del 2% fixat per al 2010 en el Programa nacional de reformes (PNR); de la mitjana de l'OCDE, que arribava al 2,25%, i molt lluny de les economies més desenvolupades, tant d'Alemanya (2,51%), com dels Estats Units (2,68%) o el Japó (3,18%), país, aquest darrer, que fins i tot supera el lílindar objectiu del 3% fixat per l'Agenda de Lisboa com a objectiu comunitari per al 2010. Aquest menor nivell de despesa en R+D es tradueix en un menor percentatge d'investigadors en relació amb la població activa i en un nivell de despesa per investigador també més reduït.

El retard d'Espanya en matèria d'I+D es manifesta, per tant, en la majoria dels indicadors de recursos i resultats associats al sistema de ciència i tecnologia. La bateria d'indicadors d'innovació que elabora anualment la Comissió Europea, en resposta a la petició que va formular en aquest sentit el Consell Europeu de Lisboa del març del 2000, permet identificar més detalladament les debilitats del sistema espanyol d'innovació per comparació a la resta dels estats membres.⁴⁰ L'estudi del 2006 inclou vint-i-cinc indicadors relle-

vants, agrupats en cinc categories: tres d'associades als recursos del sistema i dues als resultats que aquest mateix genera.

En el costat dels recursos, a més d'un menor grau de penetració de la banda ampla, Espanya presenta nivells inferiors a la mitjana de la Unió Europea en aspectes clau relacionats amb el capital humà, com el percentatge de joves amb un nivell educatiu almenys de secundària. Ara bé, mostra registres superiors a la mitjana pel que fa a la població amb educació superior i, específicament, al nombre de llicenciats en àrees de ciència i tecnologia. Quant a les despeses en R+D, tant públiques com, sobretot, empresarials, els nivells d'Espanya són sensiblement inferiors a la mitjana europea, i també és inferior la proporció de la despesa industrial realitzada pels sectors d'activitat de tecnologia mitjana i alta.

Els indicadors relacionats amb la innovació empresarial també evidencien un retard, tant en termes de menor despesa realitzada en innovació, com pel reduït percentatge de pimes que fan innovació, que col·laboren en projectes o que duen a terme innovació organitzativa, l'insuficient desenvolupament del mercat capital risc per a les fases inicials dels projectes empresarials i, de manera menys pronunciada, la menor inversió en tecnologies de la informació i la comunicació.

Si els recursos del sistema espanyol d'R+D es mostren insuficients, els indicadors de resultats ho són encara més. El pes de les exportacions de productes

40. Comissió Europea: «European Innovation Scoreboard 2005».

d'alta tecnologia és a Espanya del 5,7%, davant el 18,4% que es dona com a terme mitjà a la Unió Europea, la qual cosa reflecteix una escassa capacitat de les empreses espanyoles per comercialitzar els resultats de la recerca i la innovació tecnològica en els mercats internacionals. En el mateix sentit, l'ocupació en les indústries de tecnologia mitjana i alta i en els serveis de tecnologia alta és netament inferior a Espanya, així com el pes de les vendes de productes nous destinats a empreses. Per acabar, a pesar dels avenços dels darrers anys, el nombre de patents i de dissenys espanyols continua en uns nivells molt allunyats de la mitjana comunitària.

En definitiva, el sistema de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+I) espanyol es troba clarament en una pitjor situació que la mitjana europea en relació amb vint-i-un dels vint-i-cinc indicadors que es consideren en l'European Scoreboard, amb un índex sintètic de 0,31, clarament per sota de la mitjana europea, de 0,45. Aquest fet col·loca el sistema d'innovació espanyol en el lloc setzè dins els vint-i-cinc estats membres, en una posició similar a la de Xipre i Malta i per darrere d'Eslovènia, Estònia i la República Txeca.

La inversió i l'enfortiment del sistema espanyol de ciència i tecnologia constitueix una de les principals prioritats de la política econòmica espanyola. El PNR aprovat el 2005 orienta aquesta política cap a un triple objectiu: arribar a un nivell de despesa en R+D equivalent al 2% del PIB, situar la contribució del sector privat al finançament del 55% i incrementar la participació del sector de les TIC fins al 7%. A més, es pretén augmentar la participació de les empreses i investigadors espanyols en el Programa marc europeu fins a aconseguir que aquesta participació s'iguali al pes econòmic d'Espanya. Per aconseguir aquests objectius, es va programar incrementar els recursos públics destinats a R+D fins a un 25% anual, fins a arribar al 0,9% del PIB del 2010. En la pràctica, l'evolució dels fons per a R+D assignats als pressuposts generals de l'Estat ha superat aquestes expectatives, i s'han registrat increments anuals del 29,7% el 2006 i del 26,5% el 2007. Els fons estructurals de la Unió Europea han contribuït a finançar aquesta expansió de la despesa i, en particular el 2007, l'anomenat «fons tecnològic». Una de les característiques del sistema públic d'R+D és el predomini, en la instrumentació de les ajudes, dels crèdits privilegiats enfront de les subvencions.